

LIETUVOS RESPUBLIKOS POLITINIŲ ORGANIZACIJŲ ĮSTATYMAS

2022 m. rugsėjo 15 d. Nr. XIV-1415
Vilnius

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas reglamentuoja juridinių asmenų, kurių teisinė forma yra politinė partija arba politinis komitetas, steigimą, veiklą, teises, pabaigos (reorganizavimo ir likvidavimo) ir pertvarkymo ypatumus, politinių partijų ir politinių komitetų finansavimo ir finansavimo kontrolės tvarką.

2. Šis įstatymas nereglamentuoja politinių partijų, kurios pagal 2014 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 1141/2014 dėl Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų statuto ir finansavimo su visais pakeitimais (toliau – Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 1141/2014) laikomos Europos politinėmis partijomis, finansavimo ir jų finansavimo kontrolės.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Analitinio centro einamoji banko sąskaita** – Lietuvos Respublikoje registruotame banke arba kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje ar Europos ekonominės erdvės valstybėje registruoto banko padalinyje, veikiančiame Lietuvos Respublikoje, atidaryta analitinio centro sąskaita, kurioje laikomos ir kaupiamos analitinio centro lėšos ir iš kurios apmokamos analitinio centro išlaidos, skirtos įstatymuose nustatyta analitinio centro veiklai vykdyti.

2. **Analitinis centras** – pagal šį įstatymą ir Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymą įsteigtas pelno nesiekiantis ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio steigėja yra politinė partija ir kurio tikslas – vykdyti analitinę, tiriamąją, šviečiamąją veiklą.

3. **Auditoriaus ataskaita dėl pastebėtų faktų** – šio įstatymo nustatyta tvarka, vadovaujantis tarptautiniais susijusių paslaugų standartais ir pagal Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos patvirtintą techninę užduotį, kurioje nustatytas auditoriui

pavedamo atlikti darbo mastas, parengtas dokumentas, kuriame auditorius pateikia politinės organizacijos ar analitinio centro nepriklausomo patikrinimo rezultatus.

4. **Auditorius** – fizinis asmuo, turintis Lietuvos Respublikos audito įstatymo nustatyta tvarka išduotą auditoriaus pažymėjimą.

5. **Europos politinis fondas** – Europos politinio fondo statusą turintis juridinis asmuo, įsteigtas pagal 2014 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 1141/2014 dėl Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų statuto ir finansavimo.

6. **Lietuvos Respublikoje gyvenantis Europos Sąjungos valstybės narės pilietis** – kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietis, Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ nustatytais sąlygomis įgijęs teisę gyventi Lietuvos Respublikoje ir ne mažiau kaip 6 mėnesius gyvenantis Lietuvos Respublikoje.

7. **Politinė organizacija** – pagal šį įstatymą įsteigtas viešasis juridinis asmuo – politinė partija arba politinis komitetas, kurių tikslas – tenkinti savo narių politinius interesus, padėti reikšti jų politinę valią ir siekti dalyvauti įgyvendinant valstybės ir (arba) Europos Sąjungos valdžią, savivaldos teisę.

8. **Politinė partija** – pagal šį įstatymą įsteigtas pavadinimą turintis viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas – tenkinti savo narių politinius interesus, padėti reikšti jų politinę valią, siekti dalyvauti įgyvendinant valstybės ir Europos Sąjungos valdžią, savivaldos teisę, dalyvaujant Seimo, Respublikos Prezidento rinkimuose, rinkimuose į Europos Parlamentą, savivaldybių tarybų ir savivaldybių merų rinkimuose.

9. **Politinės organizacijos einamoji banko sąskaita** – Lietuvos Respublikoje registruotame banke arba kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje ar Europos ekonominės erdvės valstybėje registruoto banko padalinyje, veikiančiame Lietuvos Respublikoje, atidaryta politinės organizacijos sąskaita, kurioje laikomos ir kaupiamos politinės organizacijos lėšos ir iš kurios apmokamos politinės organizacijos išlaidos, skirtos įstatymuose nustatytai politinės organizacijos veiklai vykdyti.

10. **Politinės organizacijos steigėjas** – politinę organizaciją steigiantis Lietuvos Respublikos pilietis ar Lietuvos Respublikoje gyvenantis Europos Sąjungos valstybės narės pilietis, sulaukęs 18 metų.

11. **Politinės partijos valstybės biudžeto asignavimai** – politinėms partijoms skirta bendra lėšų suma, nustatoma kiekvienų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme.

12. **Politinės partijos valstybės biudžeto asignavimų sąskaita** – Lietuvos Respublikoje registruotame banke arba kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje ar Europos ekonominės erdvės valstybėje registruoto banko padalinyje, veikiančiame Lietuvos Respublikoje, atidaryta

politinės partijos sąskaita, kurioje laikomi ir kaupiami tik šiame įstatyme nustatyta tvarka gauti valstybės biudžeto asignavimai ir iš kurios apmokamos šiame įstatyme numatytos išlaidos.

13. Politinis fondas – Europos Sąjungos ar NATO valstybėse narėse įsteigtas juridinis asmuo, kurio veiklos tikslai yra šie:

1) puoselėjant demokratines vertybes, stebėti, analizuoti Europos ir (ar) NATO valstybių narių viešąją politiką, dalyvauti diskusijose ir jas organizuoti;

2) vykdyti su Europos ir NATO valstybių narių viešosios politikos klausimais susijusią analitinę ir šviečiamąją veiklą siekiant puoselėti demokratines vertybes (seminarai, mokymai, kursai, konferencijos, studijos, moksliniai tyrimai ir kita);

3) bendradarbiauti siekiant skatinti demokratiją Europos Sąjungos ir (ar) NATO valstybėse narėse bei trečiosiose šalyse.

14. Politinis komitetas – pagal šį įstatymą įsteigtas pavadinimą turintis viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas – tenkinti savo narių politinius interesus, padėti reikšti jų politinę valią, siekti dalyvauti įgyvendinant Europos Sąjungos valdžią ir (arba) savivaldos teisę dalyvaujant rinkimuose į Europos Parlamentą, savivaldybių tarybų ir (arba) merų rinkimuose. Politinis komitetas yra steigiamas dalyvauti tik rinkimuose į Europos Parlamentą arba tik konkrečios savivaldybės tarybos ir (arba) savivaldybės mero rinkimuose.

15. Politinių organizacijų finansavimo stebėseną – duomenų apie politinių organizacijų finansavimą rinkimas, kaupimas, analizė ir vertinimas šiame įstatyme nustatytais tikslais.

16. Už politinės organizacijos apskaitą atsakingas asmuo – politinės organizacijos finansinę apskaitą tvarkantis asmuo arba pagal sutartį apskaitos paslaugas teikianti įmonė, arba politinės organizacijos paskirtas asmuo, atsakingas už politinės organizacijos finansinės apskaitos tvarkymą pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

3 straipsnis. Teisė jungtis į politines organizacijas

Teisę laisvai jungtis į politines organizacijas, dalyvauti jų veikloje ir iš jų išstoti turi Lietuvos Respublikos piliečiai ir Lietuvos Respublikoje gyvenantys Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai.

4 straipsnis. Politinių organizacijų veiklos pagrindai

1. Politinės organizacijos savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, šiuo ir kitais įstatymais, savo įstatais ir programa.

2. Lietuvos Respublikos teritorijoje negali būti steigiamos ir negali veikti kitų valstybių politinės partijos ir politinės organizacijos, jų padaliniai. Šis draudimas netaikomas Europos

politinėms partijoms, kurių steigimą ir veiklą reglamentuoja Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 1141/2014.

3. Draudžiama steigti ir veikti politinėms organizacijoms, kurių steigimo ar programiniuose dokumentuose propaguojama ar veikloje praktikuojama rasinė, tautinė, religinė, socialinė nelygybė ir neapykanta, autoritarinio ar totalitarinio valdymo, valstybės valdžios užgrobimo prievarta metodai, karo ir smurto propaganda, žmogaus teisių ir laisvių, viešosios tvarkos pažeidimai, kitokios idėjos ir veiksmai, prieštaraujantys Konstitucijai, Lietuvos Respublikos įstatymams ir nesuderinami su visuotinai pripažintomis tarptautinės teisės normomis.

4. Politinės organizacijos buveinė turi būti Lietuvos Respublikoje.

ANTRASIS SKIRSNIS

POLITINIŲ ORGANIZACIJŲ STEIGIMAS, REGISTRAVIMAS IR PABAIGA

5 straipsnis. Politinių organizacijų steigimas

1. Politinės organizacijos steigėjais ir nariais gali būti Lietuvos Respublikos piliečiai, Lietuvos Respublikoje gyvenantys Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai, kurie yra sulaukę 18 metų ir nėra kitų valstybių politinių partijų ar politinių organizacijų nariai, išskyrus jų narystę Europos politinėse partijose, kurių steigimą ir veiklą reglamentuoja Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 1141/2014.

2. Politinės organizacijos steigėjai nuo politinės organizacijos įregistravimo Juridinių asmenų registre tampa šios politinės organizacijos nariais. Tuo pačiu metu Lietuvos Respublikos pilietis ar Lietuvos Respublikoje gyvenantis Europos Sąjungos valstybės narės pilietis gali būti tik vienos Lietuvos Respublikoje įregistruotos politinės organizacijos nariu.

3. Politinei partijai įsteigti būtina, kad ji Lietuvos Respublikoje turėtų ne mažiau kaip 2 000 steigėjų. Politinės partijos steigėjai ir (arba) jų atstovai sušaukta politinės partijos steigiamajame suvažiavime (susirinkime, konferencijoje) turi priimti politinės partijos įstatus, programą ir išrinkti valdymo organus, taip pat priimti sprendimą dėl buveinės. Politinės partijos steigėjas gali Civilinio kodekso nustatyta tvarka įgalioti kitą politinės partijos steigėją atstovauti jam politinės partijos steigiamajame suvažiavime (susirinkime, konferencijoje). Vienas politinės partijos steigėjas gali pagal įgaliojimus atstovauti ne daugiau kaip 10 kitų politinės partijos steigėjų.

4. Politiniam komitetui, kuris ketina dalyvauti rinkimuose į Europos Parlamentą, įsteigti būtina, kad jis Lietuvos Respublikoje turėtų ne mažiau kaip 1 000 steigėjų.

5. Politiniam komitetui, kuris ketina dalyvauti savivaldybės tarybos ir (arba) savivaldybės mero (toliau – meras) rinkimuose, įsteigti būtina, kad jį steigtų ne mažiau kaip 0,1 procento toje

savivaldybėje ne trumpiau negu pusę metų gyvenamąją vietą deklaravusių gyventojų, kurių turi būti ne mažiau negu dvigubas tos savivaldybės tarybos narių skaičius. Politinio komiteto steigėjai ir (arba) jų atstovai sušaukime politinio komiteto steigiamajame suvažiavime (susirinkime, konferencijoje) turi priimti politinio komiteto įstatus, programą ir išrinkti valdymo organus, taip pat priimti sprendimą dėl buveinės. Politinio komiteto steigėjas gali Civilinio kodekso nustatyta tvarka įgalioti kitą politinio komiteto steigėją atstovauti jam politinio komiteto steigiamajame suvažiavime (susirinkime, konferencijoje). Vienas politinio komiteto steigėjas gali pagal įgaliojimus atstovauti ne daugiau kaip 10 kitų politinio komiteto steigėjų.

6. Politinės organizacijos steigimo išlaidos gali būti apmokėtos tik nuosavomis (asmeninėmis) steigėjų lėšomis, nevirsijant šiame įstatyme numatyto politinės organizacijos nario mokesčio dydžio. Politinės organizacijos steigimo išlaidos įtraukiamos į politinės organizacijos finansinę apskaitą.

6 straipsnis. Politinės organizacijos steigimo dokumentas

1. Politinės organizacijos veikia pagal savo įstatus. Politinės organizacijos įstatai yra politinės organizacijos steigimo dokumentas.

2. Politinės organizacijos įstatuose turi būti nurodyta:

1) politinės organizacijos pavadinimas, kuris negali būti tapatus jau įregistruotos politinės organizacijos ar kito įregistruoto juridinio asmens pavadinimui ar į jį panašus, jame negali būti vartojami fizinių asmenų vardai ir pavardės;

2) politinės organizacijos teisinė forma – politinė partija arba politinis komitetas;

3) politinės organizacijos buveinės keitimo tvarka;

4) politinės organizacijos veiklos tikslai. Jie turi būti apibūdinti aiškiai ir išsamiai nurodant veiklos sritis ir rūšis;

5) įstojimo į politinę organizaciją ir išstojimo, pašalinimo iš jos sąlygos ir tvarka;

6) politinės organizacijos narių teisės ir pareigos;

7) politinės organizacijos nario mokesčių dydžio nustatymo, mokėjimo ir naudojimo tvarka;

8) politinės organizacijos padalinių steigimo, veiklos nutraukimo tvarka;

9) politinės organizacijos suvažiavimo (susirinkimo, konferencijos) kompetencija, periodiškumas, sušaukimo ir sprendimų priėmimo tvarka;

10) politinės organizacijos kolegialūs valdymo organai, jų kompetencija, rinkimo ir atšaukimo tvarka, laikotarpis, kuriam kolegialūs valdymo organai gali būti išrinkti, jų sprendimų priėmimo tvarka;

11) politinės organizacijos vadovo rinkimo ir atšaukimo tvarka, jo kompetencija, laikotarpis, kuriam politinės organizacijos vadovas gali būti išrinktas;

12) politinės organizacijos valdymo organų atsiskaitymo suvažiavimui (susirinkimui, konferencijai) ir jų veiklos kontrolės tvarka;

13) politinės organizacijos įstatų ir programos keitimo tvarka;

14) politinės organizacijos simbolika, jeigu politinė organizacija numato ją turėti;

15) politinės organizacijos turto ir lėšų naudojimo kontrolės tvarka;

16) politinės organizacijos veiklos laikotarpis, jeigu jis yra ribotas;

17) politinės organizacijos pabaiga.

3. Politinės organizacijos įstatuose gali būti numatyta ir kitų politinės organizacijos veiklos nuostatų, neprieštaraujančių Konstitucijai, Civiliniam kodeksui, šiam ir kitiems įstatymams.

4. Steigiamos politinės organizacijos įstatus turi pasirašyti politinės organizacijos steigėjų įgaliotas atstovas. Įsteigtos politinės organizacijos pakeistus įstatus pasirašo jos vadovas.

5. Politinės organizacijos įstatus pasirašiusių asmenų parašų tikrumas notaro netvirtinamas.

7 straipsnis. Politinių partijų padaliniai

1. Politinės partijos gali steigti filialus, atstovybes ir kitus struktūrinius padalinius. Politinės partijos filialai, atstovybės ir kiti struktūriniai padaliniai nėra juridiniai asmenys. Politinės partijos filialai ir atstovybės veikia pagal politinės partijos patvirtintus nuostatus. Politinė partija, įsteigusi filialą ar atstovybę, per 30 dienų nuo filialo ar atstovybės įsteigimo privalo pateikti nustatytos formos prašymą įregistruoti filialą ar atstovybę Juridinių asmenų registre Lietuvos Respublikos Vyriausybės tvirtinamuose juridinių asmenų registro nuostatuose nustatyta tvarka. Kitų politinės partijos struktūrinių padalinių steigimo, likvidavimo tvarka ir funkcijos nustatomos politinės partijos įstatuose.

2. Politiniai komitetai negali steigti filialų, atstovybių ir kitų struktūrinių padalinių.

8 straipsnis. Politinių organizacijų registravimas

1. Politinės organizacijos registruojamos Juridinių asmenų registre.

2. Ne pagal šį įstatymą registruoti juridiniai asmenys negali būti pertvarkomi ir Juridinių asmenų registre registruojami kaip politinės organizacijos.

3. Politinėms organizacijoms įregistruoti ir išregistruoti būtini pateikti dokumentai, politinių organizacijų registravimo, išregistravimo ir politinių organizacijų duomenų ir įstatų pakeitimų registravimo tvarka nustatomi Juridinių asmenų registro nuostatuose.

4. Politinių organizacijų Juridinių asmenų registrui pateikiamų duomenų tikrumą, įstatų, programos ar jų pakeitimų, pavadinimo atitiktį įstatymų nustatytiems reikalavimams patvirtina ir

dokumentus, patvirtinančius, kad politinę organizaciją galima registruoti, nes šio įstatymo nustatyti reikalavimai įvykdyti ir atsirado šiame įstatyme numatytos aplinkybės, per 30 dienų nuo visų Juridinių asmenų registro nuostatuose nurodytų dokumentų ir duomenų gavimo dienos surašo Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija.

5. Jeigu pateikti ne visi Juridinių asmenų registro nuostatuose nurodyti dokumentai ir duomenys, Teisingumo ministerija ne vėliau kaip per 15 dienų nuo jų gavimo dienos apie tai raštu praneša politinės organizacijos steigėjų įgaliotam atstovui, nurodydama, kokie trūkumai turi būti ištaisyti. Kai yra pateikti visi trūkstami dokumentai ir duomenys, nuo šių dokumentų ir duomenų pateikimo dienos 30 dienų terminas skaičiuojamas iš naujo.

6. Teisingumo ministerija atsisako patvirtinti politinės organizacijos pateiktų duomenų tikrumą ir įstatų, programos, jų pakeitimų atitiktį įstatymų nustatytiems reikalavimams, jeigu politinės organizacijos įstatuose, programoje ar jų pakeitimuose nurodyti politinės organizacijos tikslai ar uždaviniai, veiklos būdai prieštarauja Konstitucijai, Civiliniam kodeksui, šiam ar kitiems įstatymams arba pateikti duomenys neatitinka tikrovės. Teisingumo ministerija, tikrindama pateikiamų duomenų tikrumą ar tvirtindama politinės organizacijos įstatų, programos, jų pakeitimų atitiktį įstatymų nustatytiems reikalavimams, turi teisę kreiptis į kitas valstybės institucijas ir gauti iš jų išvadas.

7. Teisingumo ministerijos atsisakymas patvirtinti politinės organizacijos pateikiamų duomenų tikrumą, įstatų, programos, jų pakeitimų ir pavadinimo atitiktį įstatymų nustatytiems reikalavimams gali būti skundžiamas teismui įstatymų nustatyta tvarka.

8. Politinės organizacijos laikomos įsteigtomis nuo jų įregistravimo Juridinių asmenų registre.

9. Politinė organizacija privalo kiekvienais metais, ne vėliau kaip iki kovo 1 dienos ir ne vėliau kaip iki spalio 1 dienos, Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka pateikti Teisingumo ministerijai savo narių sąrašą. Siekiant nustatyti, ar politinės organizacijos nariai atitinka šio įstatymo 5 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytus reikalavimus, Teisingumo ministerijai teikiamame politinės organizacijos narių sąraše turi būti nurodyta politinės organizacijos nario vardas, pavardė, asmens kodas, gyvenamosios vietos adresas, o jeigu politinės organizacijos narys yra Lietuvos Respublikoje gyvenantis Europos Sąjungos valstybės narės pilietis, – ir pilietybė. Šie duomenys turi būti patvirtinti politinės organizacijos vadovo arba jo įgalioto asmens parašu. Teisingumo ministerija patikrina politinių organizacijų narių sąrašus ir ne vėliau kaip iki kiekvienų metų kovo 10 dienos ir iki spalio 10 dienos praneša Vyriausiajai rinkimų komisijai, ar politinės organizacijos narių skaičius atitinka šio įstatymo reikalavimus.

10. Jeigu politinė organizacija šio straipsnio 9 dalyje nustatyta tvarka vienus metus nepateikia savo narių sąrašų, Teisingumo ministerija apie tai praneša Juridinių asmenų registro tvarkytojui ir šis inicijuoja politinės organizacijos likvidavimą Civilinio kodekso nustatyta tvarka.

9 straipsnis. Politinių organizacijų pertvarkymas ir pabaiga

1. Politinės organizacijos pertvarkomos, pasibaigia (reorganizuojamos ar likviduojamos) Civilinio kodekso nustatyta tvarka.

2. Sprendimą reorganizuoti ar likviduoti politinę organizaciją priima politinės organizacijos suvažiavimas (susirinkimas, konferencija) arba įstatymų nustatytais atvejais teismas. Kai yra Civiliniame kodekse numatytos aplinkybės, politinė organizacija gali būti likviduojama Juridinių asmenų registro tvarkytojo sprendimu.

3. Reorganizuojant politinę organizaciją sujungimo ar padalijimo būdu, kai įvykdytos reorganizavimo sąlygos, po reorganizavimo nutraukusi savo veiklą politinė organizacija pateikia Teisingumo ministerijai dokumentus dėl išregistravimo, o reorganizavimo metu įsteigta nauja politinė organizacija, kuri yra nutraukusios veiklą politinės organizacijos teisių perėmėja, pateikia dokumentus dėl jos įregistravimo. Nutraukusi veiklą politinė organizacija išregistruojama ir reorganizavimo metu įsteigta nauja politinė organizacija įregistruojama vienu metu.

4. Reorganizuojant politinę organizaciją prijungimo ar išdalijimo būdu, kai įvykdytos reorganizavimo sąlygos, prisijungusi prie kitos politinės organizacijos ir nutraukusi savo veiklą politinė organizacija pateikia Teisingumo ministerijai dokumentus dėl išregistravimo, o tęsianti veiklą politinė organizacija, perimanti nutraukusios veiklą politinės organizacijos teises ir pareigas, pateikia dokumentus dėl duomenų ir steigimo dokumentų (jeigu jie buvo keičiami) pakeitimų įregistravimo. Nutraukusi veiklą politinė organizacija išregistruojama ir tęsiančios veiklą politinės organizacijos duomenų ir steigimo dokumentų pakeitimai įregistruojami vienu metu.

5. Jeigu politinėje organizacijoje liko mažiau narių negu jai įsteigti reikalaujamas steigėjų skaičius, per 30 dienų apie tokį narių skaičiaus sumažėjimą politinė organizacija arba Teisingumo ministerija, šio įstatymo 8 straipsnio 9 dalyje nustatyta tvarka nustačiusi, kad politinės organizacijos narių skaičius neatitinka šio įstatymo reikalavimų, turi pranešti Juridinių asmenų registro tvarkytojui Juridinių asmenų registro nuostatuose nustatyta tvarka. Politinė organizacija likviduojama Civilinio kodekso nustatyta tvarka, jeigu per šešis mėnesius po narių skaičiaus sumažėjimo politinės organizacijos nariai nenusprendžia politinės organizacijos reorganizuoti ar pertvarkyti.

6. Įstatymų nustatyta tvarka patenkinus visus likviduojamos politinės organizacijos kreditorių reikalavimus likusios politinės organizacijos lėšos pervedamos į valstybės biudžetą, o

turtas perduodamas valstybei iki politinės organizacijos išregistravimo iš Juridinių asmenų registro.

TREČIASIS SKIRSNIS

POLITINIŲ ORGANIZACIJŲ VEIKLOS GARANTIJOS

10 straipsnis. Politinių organizacijų veiklos laisvė

Visos politinės organizacijos Lietuvos Respublikos teritorijoje veikia laisvai ir savarankiškai. Valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, jų pareigūnams, kitiems juridiniams ir fiziniams asmenims kištis į politinių organizacijų vidaus reikalus draudžiama.

11 straipsnis. Politinių organizacijų veiklos ribojimas

1. Politinių partijų organizacinė struktūra grindžiama tik teritoriniu principu. Darbovietėse negali būti steigiami ir veikti politinių organizacijų padaliniai.
2. Konstitucijoje ir įstatymuose nustatytais atvejais nurodyti asmenys negali būti politinių organizacijų nariais arba turi sustabdyti narystę politinėje organizacijoje.
3. Asmuo, kurio narystė politinėje organizacijoje sustabdyta, negali rinkti politinės organizacijos ir jos padalinių organų ir būti į juos renkamas, vykdyti jų pavedimų ar kitaip dalyvauti politinės organizacijos veikloje.

12 straipsnis. Politinių organizacijų organų sprendimų pripažinimas negaliojančiais

Politinės organizacijos organų sprendimai gali būti pripažinti negaliojančiais Civilinio kodekso nustatyta tvarka.

13 straipsnis. Teisė dalyvauti Respublikos Prezidento, Seimo, savivaldybių tarybų, merų rinkimuose ir rinkimuose į Europos Parlamentą

1. Politinės partijos turi lygias teises dalyvauti Respublikos Prezidento, Seimo, savivaldybių tarybų, merų rinkimuose ir rinkimuose į Europos Parlamentą.
2. Politiniai komitetai, kurie atitinka šio įstatymo 5 straipsnio 4 dalyje nustatytą reikalavimą dėl narių skaičiaus, turi lygias teises dalyvauti rinkimuose į Europos Parlamentą.
3. Politiniai komitetai, kurie atitinka šio įstatymo 5 straipsnio 5 dalyje nustatytą reikalavimą dėl narių skaičiaus, turi lygias teises dalyvauti savivaldybių tarybų ir merų rinkimuose.
4. Vėliau negu likus 180 dienų iki rinkimų dienos įregistruota politinė organizacija dalyvauti rinkimuose negali.

14 straipsnis. Teisė sudaryti koalicijas

Politinės organizacijos Lietuvos Respublikos rinkimų kodekso nustatyta tvarka turi teisę sudaryti koalicijas.

15 straipsnis. Teisė skleisti informaciją apie politinės organizacijos veiklą

1. Politinės organizacijos turi teisę nekliudomai raštu, žodžiu ar kitais būdais skleisti informaciją apie savo veiklą, propaguoti politinės organizacijos idėjas, tikslus ir programą.

2. Politinės organizacijos turi teisę steigti visuomenės informavimo priemonės ir jomis naudotis.

16 straipsnis. Teisė organizuoti masinius renginius

Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka politinės organizacijos turi teisę rengti mitingus, piketus, demonstracijas, procesijas, eitynes, kitokius taikius beginklius susirinkimus.

17 straipsnis. Teisė verstis kita veikla

Politinės organizacijos turi teisę verstis leidybos, spaudos ir atributikos platinimo, nuosavybės teise priklausančio turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo, politinių ir kultūrinių renginių (paskaitų, parodų ir kitų) organizavimo ir kita veikla. Iš šiame straipsnyje nurodytos veiklos gautos lėšos gali būti naudojamos tik politinės organizacijos įstatuose nurodytiems politinės organizacijos veiklos tikslams.

18 straipsnis. Politinių organizacijų tarptautiniai ryšiai

Politinės organizacijos turi teisę palaikyti ryšius su kitų valstybių politinėmis organizacijomis, tarptautinėmis ir kitokiomis organizacijomis.

KETVIRTASIS SKIRSNIS**POLITINIŲ ORGANIZACIJŲ FINANSAVIMO ŠALTINIAI****19 straipsnis. Politinių organizacijų finansavimo šaltiniai**

1. Politinių organizacijų finansavimo šaltiniai yra tik šie:

- 1) politinės organizacijos nario mokesčiai;
- 2) valstybės biudžeto asignavimai politinėms partijoms;
- 3) politinės organizacijos lėšos, gautos iš šio įstatymo 17 straipsnyje nurodytos kitos jos veiklos;

4) Lietuvos Respublikoje registruotų bankų arba kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje ar Europos ekonominės erdvės valstybėje registruotų bankų padalinių, veikiančių Lietuvos Respublikoje, politinei organizacijai suteiktos paskolos;

5) palūkanos už banko sąskaitoje esančias lėšas;

6) nuolatinio Lietuvos gyventojo savanoriškai skiriama 0,6 procento dydžio sumokėto metinio pajamų mokesčio dalis;

7) politinės kampanijos laikotarpiu politinės organizacijos gaunamos turinčių teisę aukoti fizinių asmenų aukos šios politinės organizacijos politinei kampanijai finansuoti.

2. Politinės organizacijos nario mokesčiai yra:

1) stojamasis nario mokestis;

2) periodinis nario mokestis.

3. Politinės organizacijos įstatuose gali būti nustatyta ir kitų, šio straipsnio 2 dalyje nenurodytų, nario mokesčių.

4. Politinės organizacijos narys per kalendorinius metus politinei organizacijai gali sumokėti nario mokestį, neviršijantį 20 paskelbto praėjusių kalendorinių metų trečiojo ketvirčio šalies ūkio vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio (toliau – VMDU) dydžių. Į politinės organizacijos nario mokesčių sumą įskaičiuojama ir kalendoriniais metais apmokėtų politinės organizacijos steigimo išlaidų dalis. Bendra politinės organizacijos nario mokesčių suma per kalendorinius metus negali viršyti 10 procentų politinės organizacijos nario už paskutinius praėjusius kalendorinius metus deklaruotų metinių pajamų (kai nario mokestis mokamas po gegužės 1 dienos) arba už užpraeitus kalendorinius metus deklaruotų metinių pajamų (kai nario mokestis mokamas iki gegužės 1 dienos). Jeigu bendra politinės organizacijos nario mokesčių suma per metus viršija 360 eurų, politinės organizacijos narys privalo deklaruoti savo turtą ir pajamas. Prieš priimdamas politinės organizacijos nario mokestį, kurio suma per metus viršija 360 eurų, už politinės organizacijos apskaitą atsakingas asmuo Vyriausiosios rinkimų komisijos informacinėje sistemoje patikrina, ar politinės organizacijos nario mokestis atitinka šio įstatymo reikalavimus dėl jo dydžio. Priimamas tik šio įstatymo reikalavimus atitinkantis politinės organizacijos nario mokestis. Šio įstatymo reikalavimų neatitinkantis nario mokestis laikomas neleistinu politinės organizacijos finansavimo šaltiniu.

5. Politinės organizacijos nario mokestis, viršijantis 0,3 VMDU dydį, privalo būti mokamas tik banko pavedimu. Ne banko pavedimu gautą politinės organizacijos nario mokestį už politinės organizacijos apskaitą atsakingas asmuo ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo šio mokesčio gavimo perveda į politinės organizacijos einamąją banko sąskaitą.

6. Politinės organizacijos registruoja nario mokesčius sumokėjusius savo narius, nurodydamos jų sumokėtų nario mokesčių dydžius. Politinės organizacijos narių mokesčių

registracijos žurnalas kartu su politinės organizacijos metiniu finansinių ataskaitų rinkiniu pateikiamas Vyriausiajai rinkimų komisijai.

7. Politinės organizacijos lėšas, gautas iš šio straipsnio 1 dalyje, išskyrus 1 dalies 2 ir 7 punktus, nurodytų šaltinių, privalo laikyti ir mokėjimus atlikti iš politinės organizacijos einamosios banko sąskaitos, išskyrus atvejus, kai šios lėšos naudojamos politinės organizacijos politinei kampanijai finansuoti.

8. Politinės partijos šio įstatymo 20 straipsnyje nustatyta tvarka gautus valstybės biudžeto asignavimus privalo laikyti ir mokėjimus atlikti iš valstybės biudžeto asignavimų sąskaitos, išskyrus atvejus, kai šios lėšos naudojamos politinės partijos politinei kampanijai finansuoti.

9. Garanto įvykdytos politinės organizacijos prievolės Lietuvos Respublikoje registruotiems bankams arba kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje ar Europos ekonominės erdvės valstybėje registruoto banko padaliniui, veikiančiam Lietuvos Respublikoje, nelaikomos politinės organizacijos finansavimo šaltiniu. Garantui įvykdžius politinės organizacijos prievolę, politinė organizacija privalo jam tokiomis pačiomis sąlygomis, kokios buvo nustatytos paskolos sutartyje, įskaitant paskolos dydį ir palūkanas, grąžinti paskolą. Fizinis asmuo, kuris nėra politinės organizacijos narys, arba juridinis asmuo negali būti politinės organizacijos prievolių garantu.

10. Politinei kampanijai finansuoti skirtas aukas politinės organizacijos gali rinkti tik į politinės kampanijos sąskaitą ir naudoti Rinkimų kodekse nustatyta tvarka.

11. Finansuoti politines organizacijas kitomis, šiame straipsnyje nenurodytomis, lėšomis draudžiama.

12. Politinei organizacijai gavus lėšų iš neleistinių politinės organizacijos finansavimo šaltinių, kai lėšų šaltinis yra žinomas, už politinės organizacijos apskaitą atsakingas asmuo per 5 darbo dienas nuo tokių lėšų gavimo dienos turi šias lėšas grąžinti jas pervedusiam asmeniui, nurodydamas atsisakymo priimti lėšas priežastis. Jeigu šioje dalyje nurodytų lėšų šaltinis per 10 darbo dienų nenustatomas, už politinės organizacijos apskaitą atsakingas asmuo lėšas perveda į valstybės biudžetą. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu iš neleistinių politinės organizacijos finansavimo šaltinių gautų lėšų grąžinimas ar pervedimas į valstybės biudžetą sustabdomas, jeigu dėl neleistinio politinių organizacijų finansavimo yra pradėtas (vykdomas) baudžiamasis procesas arba pagal šio įstatymo 29 straipsnį atliekamas politinės organizacijos veiklos tyrimas. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu lėšų grąžinimas jas pervedusiam asmeniui ar pervedimas į valstybės biudžetą tęsiamas, kai nutraukiamas ikiteisminis tyrimas, byla ar procesas arba politinės organizacijos veiklos tyrimas, taip pat kai įsiteisėja išteisinamasis nuosprendis arba įsiteisėja apkaltinamasis nuosprendis, tačiau šios lėšos nėra konfiskuojamos. Ikiteisminį tyrimą arba politinės organizacijos veiklos tyrimą pradėjusi ar jį nutraukusi institucija apie tai informuoja Vyriausiąją rinkimų komisiją.

13. Jeigu politinė organizacija priima ir panaudoja lėšas iš neleistinių politinės organizacijos finansavimo šaltinių, Vyriausioji rinkimų komisija priima sprendimą, kuriuo įpareigoja politinę organizaciją tokio pat dydžio sumą, kokią politinė organizacija priėmė iš neleistinių politinės organizacijos finansavimo šaltinių ir panaudojo, per 20 darbo dienų pervesti į valstybės biudžetą, išskyrus atvejus, kai dėl šiurkštaus šio įstatymo pažeidimo politinei partijai nebuvo skirti valstybės biudžeto asignavimai.

14. Asmenys, nevykdantys šiame straipsnyje nurodytų Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimų, atsako teisės aktų nustatyta tvarka.

20 straipsnis. Valstybės biudžeto asignavimai politinėms partijoms

1. Valstybės biudžeto asignavimai politinėms partijoms nustatomi kiekvienų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme ir skiriami per Vyriausiosios rinkimų komisijos vykdomą atskirą biudžeto programą.

2. Valstybės biudžete nustatoma bendra valstybės biudžeto asignavimų politinėms partijoms suma.

3. Jeigu Vyriausioji rinkimų komisija pripažįsta, kad politinė partija šiurkščiai pažeidė šį įstatymą arba padarė šiurkštų politinės kampanijos finansavimo pažeidimą, šiai politinei partijai Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu nuo pusės iki 2 metų nuo sprendimo įsigaliojimo dienos valstybės biudžeto asignavimai neskiriami. Jeigu nustatoma, kad politinė partija pažeidė šio įstatymo 26 straipsnio 4 dalyje nustatytus reikalavimus, Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu politinei partijai neskiriama valstybės biudžeto asignavimų suma, atitinkanti viešai nepaskelbtų sutarčių, sudarytų pagal Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymą, vertę. Dėl šių priežasčių nepaskirstyti valstybės biudžeto asignavimai gražinami į valstybės biudžetą.

4. Valstybės biudžeto asignavimai politinėms partijoms gali būti naudojami tik:

- 1) politinei kampanijai finansuoti;
- 2) rinkimų užstatui sumokėti;
- 3) ilgalaikiam ir trumpalaikiam turtui įsigyti;
- 4) atsiskaityti su darbuotojais;
- 5) mokesčiams ir kitoms įmokoms į valstybės biudžetą, privalomojo valstybinio socialinio draudimo ir privalomojo sveikatos draudimo įmokoms mokėti;
- 6) paslaugų teikimo išlaidoms apmokėti;
- 7) politinės partijos politinės kampanijos skoloms apmokėti;
- 8) politinės partijos paimtoms paskoloms, skirtoms šios dalies 3, 4, 5 ir 6 punktuose nurodytoms išlaidoms, apmokėti;
- 9) analitinio centro savininko įnašams apmokėti ir analitinio centro veiklai finansuoti.

5. Valstybės biudžeto lėšos negali būti naudojamos šio straipsnio 4 dalies 3, 4, 5, 6 ir 8 punktuose numatytoms išlaidoms apmokėti, jeigu jų turėta vykdant šio įstatymo 17 straipsnyje numatytą veiklą. Šio įstatymo 17 straipsnyje numatytos veiklos lėšų apskaita tvarkoma atskirai nuo valstybės biudžeto asignavimų naudojimo apskaitos.

6. Valstybės biudžeto lėšomis negali būti laiduojama, garantuojama už trečiųjų asmenų įsipareigojimus, taip pat šiomis lėšomis negali būti atlyginama trečiųjų asmenų padaryta žala.

7. Kaip buvo panaudoti valstybės biudžeto asignavimai, politinės partijos nurodo valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo ataskaitoje, teikiamoje kartu su politinės partijos metiniu finansinių ataskaitų rinkiniu.

8. Per metus nepanaudoti valstybės biudžeto asignavimai lieka politinės partijos valstybės biudžeto asignavimų sąskaitoje ir gali būti naudojami kitais metais šio straipsnio 4 dalyje numatyta veiklai finansuoti.

9. Politinių partijų valstybės biudžeto asignavimų sąskaitoms negali būti taikomos jokios laikinosios apsaugos priemonės.

21 straipsnis. Valstybės biudžeto asignavimų politinių partijų veiklai finansuoti dydžio apskaičiavimo, jų paskirstymo ir mokėjimo tvarka

1. Politinės partijos, kurios įstatymų nustatyta tvarka įregistruotos Juridinių asmenų registre ir atitinka įstatymų reikalavimus dėl politinės partijos narių skaičiaus ir kurioms nėra pradėta pertvarkymo arba likvidavimo procedūra, turi teisę į valstybės biudžeto asignavimus politinių partijų veiklai finansuoti.

2. Valstybės biudžeto asignavimai politinių partijų veiklai finansuoti paskirstomi toms šio straipsnio 1 dalyje nustatytus kriterijus atitinkančioms politinėms partijoms, kurios yra gavusios ne mažiau kaip 2 procentus visų rinkėjų balsų, paduotų už politinių partijų kandidatus tuose Seimo, savivaldybių tarybų rinkimuose, rinkimuose į Europos Parlamentą, pagal kurių rezultatus paskirstomi šie valstybės biudžeto asignavimai.

3. Valstybės biudžeto asignavimai politinių partijų veiklai finansuoti yra paskirstomi pagal Seimo, savivaldybių tarybų rinkimų, rinkimų į Europos Parlamentą (pakartotinių, naujų rinkimų ir pakartotinio balsavimo), kuriuose išrinktų kandidatų įgaliojimai nėra nutrūkę arba jiems nutrūkus laisva vieta buvo užimta nerengiant rinkimų, galiojančius rezultatus:

1) paskutinių Seimo, savivaldybių tarybų rinkimų, rinkimų į Europos Parlamentą daugiamandatėje rinkimų apygardoje. Tuo atveju, kai keltų kandidatų sąrašas yra koalicinis, gautų balsų skaičius politinėms partijoms paskirstomas proporcingai koaliciniame sąrašė esančių kandidatų skaičiui;

2) paskutinių Seimo rinkimų, paskutinių pakartotinių rinkimų, paskutinių naujų rinkimų vienmandatėse rinkimų apygardose. Jeigu kandidatą iškėlė kelios politinės partijos, kandidato gauti balsai po lygiai paskirstomi jį iškėlusioms politinėms partijoms;

3) paskutinio pakartotinio balsavimo vienmandatėse Seimo rinkimų apygardose. Jeigu pakartotinis balsavimas, išrinkus Seimo narį rinkimuose, pakartotiniuose rinkimuose ar naujuose rinkimuose nebuvo rengiamas, vietoj pakartotinio balsavimo rezultatų imami paskutiniai rinkimų, pakartotinių rinkimų ar naujų rinkimų rezultatai šioje vienmandatėje rinkimų apygardoje. Jeigu kandidatą iškėlė kelios politinės partijos, kandidato gauti balsai po lygiai paskirstomi jį iškėlusioms politinėms partijoms.

4. Pagal šio straipsnio 3 dalyje nurodytų rinkimų galiojančius rezultatus valstybės biudžeto asignavimų paskirstymas pradedamas kitą pusmetį nuo Seimo, savivaldybių tarybų, Europos Parlamento naujos kadencijos pradžios ir tęsiamas tiek pusmečių, kiek trunka Seimo, savivaldybių tarybų, Europos Parlamento kadencija, jei pirmalaikiai rinkimai nerengiami.

5. Valstybės biudžeto asignavimų politinių partijų veiklai finansuoti dydis, skiriamas politinei partijai, nustatomas šia tvarka:

1) sumuojant tik rinkėjų balsus, paduotus už tų politinių partijų, kurioms pagal šio straipsnio 2 dalį gali būti skiriami valstybės biudžeto asignavimai politinių partijų veiklai finansuoti, kandidatus, nustatomas visų balsų skaičius;

2) vieno rinkėjo balso pusės metų finansinis koeficientas nustatomas pusę valstybės biudžeto asignavimų, skirtų politinės partijos veiklai finansuoti, dalijant iš visų rinkėjų balsų skaičiaus;

3) politinei partijai skiriami pusmečio valstybės biudžeto asignavimai politinių partijų veiklai finansuoti nustatomi vieno rinkėjo balso pusės metų finansinį koeficientą dauginant iš rinkėjų, padavusių balsus už šios politinės partijos kandidatus, balsų skaičiaus;

4) jeigu vienmandatėje rinkimų apygardoje politinės partijos keltas kandidatas arba kandidatų sąrašas buvo pripažintas šturksčiai pažeidusiu Rinkimų kodekso reikalavimus, už tą kandidatą vienmandatėje rinkimų apygardoje ar tą kandidatų sąrašą paduoti rinkėjų balsai skirstant valstybės biudžeto asignavimus neskaičiuojami.

6. Politinei partijai skiriamą valstybės biudžeto asignavimų politinių partijų veiklai finansuoti dydį šiame straipsnyje nustatyta tvarka nustato Vyriausioji rinkimų komisija ir ne vėliau kaip iki kiekvienų metų balandžio 15 dienos ir lapkričio 15 dienos perveda į politinės partijos valstybės biudžeto asignavimų sąskaitą. Jeigu kalendorinių metų pabaigoje vyksta teisminiai ginčai dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimo, kuriuo politinei partijai neskirti valstybės biudžeto asignavimai pagal šio įstatymo 20 straipsnį, nepaskirstyti valstybės biudžeto asignavimai

pervedami į Vyriausiosios rinkimų komisijos depozitinę sąskaitą ir joje saugomi iki teismo sprendimo įsiteisėjimo.

22 straipsnis. Politinių organizacijų turtas ir lėšos

1. Politinės organizacijos įstatuose numatytiems tikslams įgyvendinti gali turėti trumpalaikio ir ilgalaikio turto.
2. Politinės organizacijos turtas ir lėšos negali būti skirstomi jos nariams.
3. Politinės organizacijos su jų politine kampanija susijusias skolas apmoka savo lėšomis.
4. Politinės organizacijos turi teisę aukoti iškeltų kandidatų ir kandidatų sąrašų ar referendumo politinėms kampanijoms.

PENKTASIS SKIRSNIS FINANSINĖ APSKAITA IR KONTROLĖ

23 straipsnis. Finansinė apskaita ir atskaitomybė

1. Politinių organizacijų finansinės apskaitos tvarkymą reglamentuoja šis įstatymas, Lietuvos Respublikos finansinės apskaitos įstatymas ir kiti finansinę apskaitą ir finansinę atskaitomybę reglamentuojantys teisės aktai.
2. Už politinės organizacijos apskaitą atsakingas asmuo pasibaigus kalendoriniams metams parengia politinės organizacijos metinį finansinių ataskaitų rinkinį. Kartu su politinės organizacijos metiniu finansinių ataskaitų rinkiniu parengiami jo priedai: valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo ataskaita, politinės organizacijos veiklos finansavimo ataskaita, kurioje nurodomi politinės organizacijos veiklos finansavimo šaltiniai ir išlaidos, taip pat informacija apie paskleistą politinę reklamą ir jos finansavimo šaltiniai.
3. Politinės organizacijos metinį finansinių ataskaitų rinkinį sudaro:
 - 1) finansinės būklės ataskaita;
 - 2) veiklos rezultatų ataskaita;
 - 3) finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas.
4. Politinės organizacijos metinį finansinių ataskaitų rinkinį ir šio straipsnio 2 dalyje nurodytus jo priedus pasirašo politinės organizacijos pirmininkas arba politinės organizacijos valdymo organo paskirtas už politinės organizacijos apskaitą atsakingas asmuo.
5. Politinės organizacijos kiekvienais metais, ne vėliau kaip iki kovo 15 dienos, pateikia Vyriausiajai rinkimų komisijai patvirtintą praėjusių kalendorinių metų politinės organizacijos metinį finansinių ataskaitų rinkinį, šio straipsnio 2 dalyje nurodytus jo priedus, auditoriaus ataskaitą dėl pastebėtų faktų, jeigu ji privaloma, ir politinės organizacijos narių mokesčių

registracijos žurnalą. Prireikus Vyriausioji rinkimų komisija turi teisę susipažinti su politinės organizacijos metinio finansinių ataskaitų rinkinio duomenis pagrindžiančiais dokumentais.

6. Politinės organizacijos ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo kiekvieno kalendorinių metų ketvirčio pabaigos pateikia Vyriausiajai rinkimų komisijai šios nustatyta tvarka praėjusio kalendorinių metų ketvirčio politinės organizacijos banko sąskaitų išrašus.

24 straipsnis. Politinių organizacijų ir analitinių centrų finansavimo kontrolė

1. Politinių organizacijų ir analitinių centrų finansavimą pagal kompetenciją įstatymų nustatyta tvarka kontroliuoja Vyriausioji rinkimų komisija ir kitos institucijos.

2. Vyriausioji rinkimų komisija:

1) tvirtina šio įstatymo 23 straipsnio 2 dalyje, 35 straipsnio 2 dalyje nurodytų priedų ir politinės organizacijos narių mokesčių registracijos žurnalo formas, jų pildymo ir pateikimo tvarkos aprašus;

2) suderinusi su Lietuvos auditorių rūmais, tvirtina techninę užduotį politinių organizacijų ir analitinių centrų patikrinimą atliekančioms audito įmonėms, nustatydamą auditoriaus atliekamo darbo mastą;

3) savo nustatyta tvarka kontroliuoja, kaip politinės organizacijos ir analitiniai centrai laikosi šio įstatymo reikalavimų, ir siūlo traukti juos atsakomybėn už šio įstatymo pažeidimus arba kreiptis į kitas institucijas, pagal įstatymus kompetentingas tikrinti, kaip laikomasi įstatymų nustatytų reikalavimų;

4) sudaro sąlygas ir atsako, kad jos interneto svetainėje politinių organizacijų metiniai finansinių ataskaitų rinkiniai ir šio įstatymo 23 straipsnio 2 dalyje, 35 straipsnio 2 dalyje nurodyti jų priedai būtų skelbiami nedelsiant juos gavus ir atnaujinami, kad šie duomenys atitiktų gautą informaciją;

5) sudaro sąlygas ir atsako, kad politinių organizacijų finansavimo viešumo ir skaidrumo tikslais jos interneto svetainėje būtų skelbiami politinių organizacijų narių, per kalendorinius metus sumokėjusių daugiau negu 360 eurų nario mokesčių, sąrašai, juose būtų nurodyti politinės organizacijos narių vardai, pavardės ir sumokėtos sumos;

6) sudaro sąlygas ir atsako, kad jos interneto svetainėje būtų skelbiamos analitinių centrų mėnesinės ataskaitos apie gautas lėšas;

7) tvirtina politinių organizacijų metinių finansinių ataskaitų rinkinių ir politinių organizacijų ir analitinių centrų sąskaitų išrašų pateikimo Vyriausiajai rinkimų komisijai tvarkos aprašus.

3. Vyriausioji rinkimų komisija yra atsakinga už nuolatinę informacijos apie politinių organizacijų finansavimo pažeidimus teikimą laiku Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai, Lietuvos Respublikos generalinei prokuratūrai.

4. Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka atlieka politinėms partijoms skirtų valstybės biudžeto asignavimų naudojimo auditą.

5. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimai, kuriais politinės organizacijos ir analitiniai centrai įpareigojami lėšas iš neleistinų finansavimo šaltinių pervesti į valstybės biudžetą pagal šį įstatymą, laikytini vykdomaisiais dokumentais pagal Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksą.

25 straipsnis. Nepriklausomas patikrinimas

1. Politinė organizacija, per kalendorinius metus gavusi 200 VMDU dydžių ir didesnę pajamų sumą arba gavusi valstybės biudžeto asignavimus, privalo su audito įmone arba auditoriumi sudaryti politinės organizacijos patikrinimo sutartį.

2. Analitinis centras, per kalendorinius metus gavęs 100 VMDU dydžių ir didesnę pajamų sumą arba gavęs iš politinės partijos jai skirtų valstybės biudžeto asignavimų lėšų, privalo su audito įmone arba auditoriumi sudaryti analitinio centro patikrinimo sutartį.

3. Politinių organizacijų ir analitinių centrų, per kalendorinius metus gavusių mažesnę, negu nurodyta šio straipsnio 1 ir 2 dalyse, pajamų sumą, patikrinimą organizuoja Vyriausioji rinkimų komisija. Šioje dalyje nurodytam nepriklausomam politinės organizacijos arba analitinio centro patikrinimui atlikti, Vyriausioji rinkimų komisija turi teisę teisės aktų nustatyta tvarka pirkti audito įmonių arba auditorių paslaugas.

4. Auditorius:

1) turi politinės organizacijos arba analitinio centro patikrinimą atlikti vadovaudamasis Lietuvos Respublikos teisės aktais pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos patvirtintą techninę užduotį, nustatančią auditoriaus atliekamo darbo mastą;

2) turi teisę iš politinės organizacijos arba analitinio centro gauti visus politinės organizacijos arba analitinio centro patikrinimui atlikti reikalingus dokumentus.

5. Politinės organizacijos ir analitiniai centrai privalo bendradarbiauti su patikrinimą atliekančiais auditoriais ir pateikti patikrinimui atlikti reikalingus duomenis, dokumentus ir kitą informaciją.

26 straipsnis. Finansavimo viešumas

1. Viešumo ir skaidrumo tikslais politinių organizacijų metiniai finansinių ataskaitų rinkiniai su šio įstatymo 23 straipsnio 2 dalyje nurodytais jų priedais ir auditorių ataskaitos dėl

pastebėtų faktų, politinių organizacijų narių, per kalendorinius metus sumokėjusių daugiau negu 360 eurų nario mokesčių, sąrašai yra vieši ir skelbiami neribotą laiką.

2. Analitinių centrų metiniai finansinių ataskaitų rinkiniai su šio įstatymo 35 straipsnio 2 dalyje nurodytais jų priedais, mėnesinės ataskaitos apie gautas lėšas ir auditorių ataskaitos dėl pastebėtų faktų yra vieši ir skelbiami neribotą laiką.

3. Kiekvienas asmuo, pagal Rinkimų kodeksą galintis finansuoti politinės kampanijos dalyvius, arba viešosios informacijos rengėjo ar skleidėjo atstovas, pateikęs tai patvirtinantį dokumentą, turi teisę Vyriausiojoje rinkimų komisijoje susipažinti su bet kurios politinės organizacijos arba analitinio centro metiniu finansinių ataskaitų rinkiniu ir jo priedais ir skelbti jų duomenis per visuomenės informavimo priemones.

4. Politinės organizacijos ir analitiniai centrai, kurie pagal Viešųjų pirkimų įstatymą yra perkančiosios organizacijos, ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo sutarties sudarymo dienos savo interneto svetainėse paskelbia visas pagal Viešųjų pirkimų įstatymą sudarytas sutartis, neatsižvelgdami į Viešųjų pirkimų įstatyme perkančiosioms organizacijoms nustatytas išimtis. Pasibaigus ataskaitiniams kalendoriniams metams, ne vėliau kaip per 30 darbo dienų, politinės organizacijos ir analitiniai centrai savo interneto svetainėse paskelbia Viešųjų pirkimų tarnybai teikiamas ataskaitas.

27 straipsnis. Politinių organizacijų ir analitinių centrų finansavimo stebėseną

1. Politinių organizacijų ir analitinių centrų finansavimo stebėseną atliekama nuolat.

2. Politinių organizacijų ir analitinių centrų finansavimo stebėseną atlieka Vyriausioji rinkimų komisija.

3. Politinių organizacijų ir analitinių centrų finansavimo stebėsenos tvarką ir metodus nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

4. Atlikdama politinių organizacijų ir analitinių centrų finansavimo stebėseną, Vyriausioji rinkimų komisija turi teisę teisės aktų nustatyta tvarka pirkti politinių organizacijų ir analitinių centrų finansavimo stebėsenos paslaugas.

5. Apibendrintus politinių organizacijų ir analitinių centrų finansavimo stebėsenos duomenis Vyriausioji rinkimų komisija nuolat skelbia savo interneto svetainėje. Kontrolę atliekančioms institucijoms pagal kompetenciją turi būti teikiami detalūs politinių organizacijų ir analitinių centrų finansavimo stebėsenos duomenys, o politinei organizacijai, analitiniam centrui – tik duomenys apie jos (jo) veiklą.

6. Atlikdama politinių organizacijų ir analitinių centrų finansavimo stebėseną, Vyriausioji rinkimų komisija turi teisę raštu kreiptis į politines organizacijas ir analitinius centrus ir gauti iš jų informaciją. Politinės organizacijos ir analitiniai centrai privalo ne vėliau kaip iki Vyriausiosios

rinkimų komisijos rašte nurodyto termino pabaigos pateikti turimą informaciją ir dokumentus, reikalingus Vyriausiosios rinkimų komisijos funkcijoms atlikti. Nepateikus informacijos ar dokumentų, reikalingų sprendimui, ar politinė organizacija padarė šiurkštų šio įstatymo pažeidimą, priimti, Vyriausioji rinkimų komisija turi teisę sustabdyti valstybės biudžeto asignavimų skyrimą, iki bus pateikta šioje dalyje nurodyta informacija ir dokumentai.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS

POLITINIŲ ORGANIZACIJŲ ATSAKOMYBĖ

28 straipsnis. Politinių organizacijų atsakomybė

Politinės organizacijos nuosavybės teise priklausančiu turtu atsako pagal savo prievoles. Politinės organizacijos neatsako pagal savo narių prievoles, o politinės organizacijos nariai neatsako pagal politinės organizacijos prievoles.

29 straipsnis. Politinių organizacijų veiklos tyrimas

1. Politinės organizacijos veiklos tyrimas atliekamas vadovaujantis Civilinio kodekso antrosios knygos X skyriaus nuostatomis. Šios Civilinio kodekso nuostatos taikomos tiek, kiek politinės organizacijos veiklos tyrimo šis įstatymas nereglamentuoja kitaip.

2. Prokuroras turi teisę prašyti teismo paskirti ekspertus, kad šie ištirtų, ar politinė organizacija, jos valdymo organai ar jų nariai veikė tinkamai.

3. Netinkama politinės organizacijos veikla laikytini šie veiksmai, kai:

1) politinė organizacija priima sprendimus politinės organizacijos veiklai naudoti lėšas, gautas iš neleistinų politinės organizacijos finansavimo šaltinių;

2) politinė organizacija, jos valdymo organai ar jų nariai sudaro politinės organizacijos finansavimo sandorius, pažeisdami šio įstatymo reikalavimus.

4. Jeigu nustatoma, kad politinės organizacijos veikla yra netinkama, teismas gali taikyti vieną iš šių priemonių:

1) laikinai sustabdyti politinės organizacijos valdymo organų narių įgaliojimus;

2) įpareigoti politinę organizaciją, jos valdymo organus ar jų narius atlikti tam tikrus veiksmus ar jų neatlikti;

3) likviduoti politinę organizaciją.

5. Šio straipsnio nuostatos taikomos ir analitinių centrų veiklos tyrimams.

30 straipsnis. Šiurkštūs šio įstatymo pažeidimai

1. Šiurkščiais šio įstatymo pažeidimais laikoma:

1) žinomai klaidingų duomenų pateikimas politinės organizacijos metiniame finansinių ataskaitų rinkinyje;

2) valstybės biudžeto asignavimų naudojimas ne pagal šiame įstatyme nustatytą paskirtį;

3) saugotinių dokumentų praradimas, kita veikla, dėl kurios negalima nustatyti, ar politinės organizacijos metinis finansinių ataskaitų rinkinys atitinka tikrovę;

4) politinės organizacijos finansavimas lėšomis iš neleistinių politinės organizacijos finansavimo šaltinių.

2. Sprendimus, ar politinė organizacija padarė šiurkštų šio įstatymo pažeidimą, priima Vyriausioji rinkimų komisija.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytus sprendimus politinės organizacijos per 14 dienų nuo sprendimo oficialaus paskelbimo dienos turi teisę apskūsti Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui.

SEPTINTASIS SKIRSNIS

ANALITINIAI CENTRAI

31 straipsnis. Analitinių centrų veiklos pagrindai

1. Politinės partijos tikslų įgyvendinimui gali būti steigiamas politinės partijos analitinis centras, kurio teisinė forma yra viešoji įstaiga.

2. Analitinių centrų steigimą, veiklą ir pabaigą reglamentuoja Viešųjų įstaigų įstatymas tiek, kiek šis ir kiti įstatymai nenustato kitaip.

3. Politinė partija gali steigti tik vieną analitinį centrą ir būti tik vieno analitinio centro savininkė. Analitinis centras negali būti įsigyjamas, perleidžiamas, pertvarkomas, reorganizuojamas. Analitinis centras gali turėti tik vieną steigėją ir savininkę – politinę partiją.

4. Analitinis centras steigiamas ir likviduojamas politinės partijos valdymo organo sprendimu, jei politinės partijos įstatuose nenustatyta kitaip.

5. Analitinio centro savininko kompetencijai priskirtus sprendimus priima politinės partijos valdymo organas, jei politinės partijos įstatuose nenustatyta kitaip.

6. Analitinis centras gali turėti ir įgyti tik tokias civilines teises ir pareigas, kurios neprieštarauja įstatymams, analitinio centro įstatams ir veiklos tikslams.

32 straipsnis. Analitinių centrų finansavimo šaltiniai

1. Analitinių centrų finansavimo šaltiniai yra tik:

1) steigėjos – politinės partijos lėšos;

2) lėšos, gautos iš leidybos, spaudos ir atributikos platinimo, nuosavybės teise priklausančio turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo, renginių (paskaitų, parodų, mokymų ir kitų) bilietų ar kitokių dalyvių mokesčių;

3) atlyginimas už paslaugas, perduotus daiktus steigėjui – politinei partijai;

4) Europos politinių fondų lėšos;

5) politinių fondų, įsteigtų Europos Sąjungos ar NATO valstybėje narėje ir įtrauktų į Patikimų politinių fondų sąrašą, lėšos;

6) Lietuvos Respublikoje registruotų bankų arba kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje ar Europos ekonominės erdvės valstybėje registruotų bankų padalinių, veikiančių Lietuvos Respublikoje, analitiniam centrui suteiktos paskolos;

7) palūkanos už banko sąskaitoje esančias lėšas.

2. Analitiniai centrai iš politinės partijos valstybės biudžeto asignavimų sąskaitos gautas lėšas privalo laikyti atskiroje savo banko sąskaitoje ir mokėjimus atlikti iš šios sąskaitos.

3. Analitiniais centrams visais atvejais draudžiama gauti finansavimą iš privačių juridinių asmenų, taip pat draudžiama tiesiogiai ir netiesiogiai gauti lėšų iš subjektų, kurių veiklos tikslai yra nesuderinami su Lietuvos Respublikos valstybės interesais, konstitucinėmis vertybėmis ir nacionaliniu saugumu.

4. Analitiniais centrams draudžiama priimti finansavimą iš politinio fondo, apie kurį yra duomenų, leidžiančių pagrįstai manyti, kad šis politinis fondas finansuojamas lėšomis iš asmenų, kurių veikla nesuderinama su Lietuvos Respublikos valstybės interesais, konstitucinėmis vertybėmis ir nacionaliniu saugumu, arba kurio perduodamos analitiniam centrui lėšos yra suformuotos iš privačių asmenų perduotų lėšų ar kitokio turto.

5. Analitinis centras, gavęs lėšų iš neleistinių finansavimo šaltinių, kai lėšų šaltinis yra žinomas, per 5 darbo dienas nuo tokių lėšų gavimo dienos turi šias lėšas grąžinti jas pervedusiam asmeniui, nurodydamas atsisakymo priimti lėšas priežastis. Jeigu šioje dalyje nurodytų lėšų šaltinis per 10 darbo dienų nenustatomas, lėšos pervedamos į valstybės biudžetą. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu iš neleistinių finansavimo šaltinių analitinio centro gautų lėšų grąžinimas ar pervedimas į valstybės biudžetą sustabdomas, jeigu dėl neleistino analitinio centro finansavimo yra pradėtas (vykdomas) baudžiamasis procesas ar pagal šio įstatymo 29 straipsnį atliekamas analitinio centro veiklos tyrimas. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu iš neleistinių finansavimo šaltinių analitinio centro gautų lėšų grąžinimas jas pervedusiam asmeniui ar pervedimas į valstybės biudžetą tęsiamas, kai nutraukiamas ikiteisminis tyrimas, byla ar procesas arba analitinio centro veiklos tyrimas, taip pat kai įsiteisėja išteisinamasis nuosprendis arba įsiteisėja apkaltinamasis nuosprendis, tačiau šios lėšos nėra konfiskuojamos. Ikiteisminį

tyrimą ar analitinio centro veiklos tyrimą pradėjusi ar jį nutraukusi institucija apie tai informuoja Vyriausiąją rinkimų komisiją.

6. Jeigu analitinis centras priėmė lėšas iš neleistinių analitinių centrų finansavimo šaltinių ir jas panaudojo, Vyriausioji rinkimų komisija priima sprendimą, kuriuo įpareigoja analitinį centrą tokio pat dydžio sumą, kokią analitinis centras priėmė ar panaudojo iš neleistinių analitinių centrų finansavimo šaltinių, per 20 darbo dienų pervesti į valstybės biudžetą.

33 straipsnis. Politinio fondo patikimumas

1. Analitiniai centrai gali priimti lėšas tik iš politinių fondų, kurie Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu yra įtraukti į Patikimų politinių fondų sąrašą.

2. Analitinis centras, siekdamas, kad politinis fondas būtų įtrauktas į Patikimų politinių fondų sąrašą, turi kreiptis su prašymu į Vyriausiąją rinkimų komisiją. Analitinis centras kartu su prašymu įtraukti politinį fondą į Patikimų politinių fondų sąrašą privalo pateikti:

- 1) dokumentus, įrodančius analitinio centro ir politinio fondo bendradarbiavimą;
- 2) steigimo dokumentus, kuriuose būtų nustatyti politinio fondo veiklos tikslai;
- 3) duomenis apie politinį fondą per paskutinius 2 metus finansavusius asmenis;
- 4) duomenis apie politinio fondo vadovą, kitą valdymo ar priežiūros organo narį ar kitą asmenį, turintį (turinčius) teisę atstovauti politiniam fondui ar jį kontroliuoti, politinio fondo vardu priimti sprendimus, sudaryti sandorius, finansinę apskaitą tvarkantį (tvarkančius) asmenį (asmenis) ar kitą (kitus) asmenį (asmenis), turintį (turinčius) teisę surašyti ir pasirašyti politinio fondo apskaitos dokumentus (toliau – atsakingi asmenys);
- 5) politinio fondo duomenis (pavadinimas, adresas, juridinio asmens kodas);
- 6) dokumentus, įrodančius, kad politinis fondas veikia ne trumpiau kaip 5 metus.

3. Vyriausioji rinkimų komisija, gavusi prašymą įtraukti politinį fondą į Patikimų politinių fondų sąrašą, kreipiasi į Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentą, Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnybą prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Policijos departamentą prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Generalinę prokuratūrą, Specialiųjų tyrimų tarnybą, Valstybinę mokesčių inspekciją prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Antrąjį operatyvinių tarnybų departamentą prie Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos, o nusprendusi – ir į kitas institucijas (toliau – atsakingos institucijos), ar jos pagal kompetenciją turi informacijos apie tai, kad politinis fondas nėra patikimas.

4. Laikoma, kad politinis fondas nėra patikimas, jeigu atsakingos institucijos turi informacijos apie tai, kad politinis fondas, jo atsakingi asmenys ir (ar) fondą finansuojantys asmenys:

1) turi ar praeityje turėjo didinančių riziką ar keliančių grėsmę nacionaliniam saugumui ryšių su užsienio valstybių institucijomis ar tų valstybių fiziniais arba juridiniais asmenimis;

2) turi ar praeityje turėjo didinančių riziką ar keliančių grėsmę nacionaliniam saugumui sąsajų su organizuotomis grupėmis, užsienio valstybių specialiosiomis tarnybomis ar grupuotėmis, susijusiomis su tarptautinėmis teroristinėmis organizacijomis ar palaikančiomis ryšius su asmenimis, įtariamais priklausymu joms;

3) ar bent vienas iš jų įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu yra pripažintas kaltu, yra įtariamasis arba kaltinamas dėl labai sunkaus, sunkaus ar apysunkio nusikaltimo pagal Lietuvos Respublikos baudžiamąjį kodeksą ar dėl nusikaltimo pagal užsienio valstybių baudžiamuosius įstatymus, atitinkančio Baudžiamojo kodekso specialiojoje dalyje nurodytus labai sunkaus, sunkaus ar apysunkio nusikaltimo požymius, padarymo arba dėl tokio nusikaltimo padarymo vykdomas šio asmens baudžiamasis persekiojimas;

4) yra pažeidę teisės aktus, reglamentuojančius lobistinę veiklą;

5) atlikus mokestinius patikrinimus, tyrimus, pripažinti padariusiais mokesčių įstatymų pažeidimus;

6) yra subjektai, kuriems taikomos organizuoto nusikalstamumo prevencijos priemonės pagal Lietuvos Respublikos organizuoto nusikalstamumo prevencijos įstatymą;

7) kitais turimais pagrįstais duomenimis didina riziką ar kelia grėsmę nacionaliniam saugumui);

8) yra subjektai, apie kuriuos yra duomenų, leidžiančių pagrįstai manyti, kad dėl korupcijos rizikos veiksmų, susijusių su politiniu fondu, jo atsakingais asmenimis ar fondą finansuojančiais asmenimis, gali pasireikšti korupcijos rizika arba rizika, kad bus padaryta žalos rinkimų ar referendumų tvarkai, politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo tvarkai.

5. Atsakingos institucijos informaciją dėl politinio fondo patikimumo Vyriausiajai rinkimų komisijai pateikia ne vėliau kaip per 20 darbo dienų.

6. Vyriausioji rinkimų komisija vertina iš atsakingų institucijų gautą informaciją ir šios informacijos pagrindu priima sprendimą dėl politinio fondo įtraukimo į Patikimų politinių fondų sąrašą. Į Patikimų politinių fondų sąrašą Vyriausioji rinkimų komisija atsisako įtraukti politinį fondą, jeigu iš atsakingų institucijų gauta duomenų, kad jos turi šio straipsnio 4 dalyje nurodytos informacijos apie tai, kad politinis fondas nėra patikimas, taip pat jeigu politinis fondas veikia trumpiau negu 5 metus.

7. Vyriausioji rinkimų komisija gautą analitinio centro prašymą įtraukti politinį fondą į Patikimų politinių fondų sąrašą privalo išnagrinėti ir sprendimą priimti per vieną mėnesį. Laikas, kurį atsakingos institucijos nagrinėja Vyriausiosios rinkimų komisijos kreipimąsi dėl informacijos

apie politinio fondo patikimumą, neįskaitomas į laiką, per kurį šio straipsnio 6 dalyje nurodytą sprendimą turi priimti Vyriausioji rinkimų komisija.

8. Vyriausioji rinkimų komisija, iš atsakingų institucijų gavusi atsakymus, kad jos neturi šio straipsnio 4 dalyje nurodytų duomenų apie politinį fondą, šį politinį fondą įtraukia į Patikimų politinių fondų sąrašą. Kai atsakingos institucijos informuoja Vyriausiąją rinkimų komisiją, kad neturi informacijos apie politinį fondą, laikoma, kad politinis fondas yra nepatikimas.

9. Analitinis centras, gavęs finansavimą iš politinio fondo, iki kitų metų kovo 15 dienos Vyriausiajai rinkimų komisijai pateikia duomenis apie politinį fondą per paskutinius 2 metus finansavusius asmenis. Vyriausioji rinkimų komisija šiuos duomenis pateikia atsakingoms institucijoms, kad atsakytų, ar jos pagal kompetenciją turi šio straipsnio 4 dalyje nurodytų duomenų apie politinį fondą finansavusius asmenis.

10. Jeigu analitinis centras laiku nepateikia duomenų apie politinį fondą per paskutinius 2 metus finansavusius asmenis ar pateikia žinomai klaidingus duomenis arba atsakingos institucijos pateikia šio straipsnio 4 dalyje nurodytų duomenų, Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu analitinio centro iš politinio fondo gautos lėšos perduamos į valstybės biudžetą, o politinis fondas išbraukiamas iš Patikimų politinių fondų sąrašo.

11. Analitinis centras yra atsakingas už politinio fondo finansinių dokumentų pateikimą Vyriausiajai rinkimų komisijai arba šiuos dokumentus tiesiogiai gali pateikti pats politinis fondas.

12. Vyriausioji rinkimų komisija, atlikusi analitinio centro veiklos ir finansavimo tyrimą, turi teisę:

1) įpareigoti analitinį centrą nepriimti, nenaudoti lėšų ir gautas lėšas grąžinti jų davėjui, jeigu lėšų davėjo veikla prieštarauja ar yra nesuderinama su šio įstatymo nuostatomis ir nėra pasibaigęs gautų lėšų grąžinimo terminas. Jeigu gautų lėšų neįmanoma grąžinti jų davėjui ar yra pasibaigęs lėšų grąžinimo terminas, Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu analitinis centras lėšas šiame įstatyme numatytais terminais perveda į valstybės biudžetą;

2) šio įstatymo 29 straipsnyje nustatyta tvarka inicijuoti analitinio centro veiklos tyrimą. Šio ir kitų įstatymų nuostatos, reglamentuojančios politinių organizacijų veiklos tyrimą, analitinio centro veiklos tyrimui taikomos *mutatis mutandis*.

13. Politinis fondas yra išbraukiamas iš Patikimų politinių fondų sąrašo Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu šiomis aplinkybėmis:

- 1) yra gautas tiesiogiai suinteresuotos politinės partijos prašymas;
- 2) gauta šiame straipsnyje nurodytų duomenų apie politinio fondo nepatikimumą;
- 3) pasikeitė politinio fondo veiklos tikslai, atsakingi asmenys ir apie tai per 3 mėnesius nepranešta Vyriausiajai rinkimų komisijai.

14. Jeigu pasikeičia politinio fondo steigimo dokumentai, atsakingi asmenys, analitinis centras nedelsdamas apie tai praneša Vyriausiajai rinkimų komisijai ir ši sprendžia, ar politinis fondas atitinka šio įstatymo reikalavimus.

15. Politinių fondų, kuriuos siekiama įtraukti į Patikimų politinių fondų sąrašą, patikimumo tikrinimo ir analitiniams centrams finansavimą skyrusių politinių fondų lėšų šaltinių tikrinimo tvarkos aprašą tvirtina Vyriausybė.

34 straipsnis. Analitinių centrų veiklos ribojimai

1. Analitinis centras negali veikti siekdamas išvengti Rinkimų kodekse nustatytos politinės kampanijos finansavimo tvarkos.

2. Analitinis centras gali teikti paslaugas tik savininkei – politinei partijai, analitinio centro organizuojamų renginių (mokymų) dalyviams ir už tai gauti atlyginimą.

3. Analitinių centrų veiklos ribojimai:

1) analitinio centro organizuojamuose renginiuose ir platinamoje medžiagoje draudžiama naudoti bet kokios politinės partijos atributiką, politinių lyderių ir politinių partijų keliamų kandidatų atvaizdus, vardus, pavardes ar kitaip aiškiai identifikuojančius politiką duomenis, jeigu tai nėra tiesioginių politinės reklamos paslaugų teikimas analitinio centro steigėjui;

2) analitinio centro veiklos viešinimo ir reklamos priemonės negali būti naudojamos kaip paslėpta politinė reklama ir pažeisti politinės reklamos tvarką. Reklama ir kitos informavimo apie analitinio centro įprastą nuolatinę veiklą, renginius, mokymus ir pan. priemonės, jeigu laikomasi šio straipsnio 3 dalies 1 punkte nustatytų reikalavimų, nelaikomos politine reklama;

3) analitiniam centrui draudžiama teikti savininkui neatlygintinas paslaugas arba teikti ekonomiškai nepagrįstas paslaugas, jeigu šios paslaugos skirtos politinei kampanijai. Ekonomiškai nepagrįstos yra paslaugos, kurių teikimą analitinis centras finansuoja (subsidijuoja) iš kitų savo pajamų, o ne iš savininko tiesioginio atlyginimo už analitinio centro suteiktas paslaugas, taip pat bet kokios kitos paslaugos, teikiamos už mažesnę negu savikaina kainą;

4) analitiniam centrui draudžiama savo iniciatyva arba be sutarties ar kitų paslaugų užsakymą pagrindžiančių dokumentų teikti politinei partijai bet kokias paslaugas.

4. Už šio įstatymo pažeidimus analitiniai centrai atsako įstatymų nustatyta tvarka.

35 straipsnis. Analitinių centrų finansinė apskaita ir atskaitomybė

1. Analitinių centrų finansinės apskaitos tvarkymą reglamentuoja Viešųjų įstaigų įstatymas, Finansinės apskaitos įstatymas ir kiti finansinę apskaitą ir finansinę atskaitomybę reglamentuojantys teisės aktai. Šis įstatymas nustato analitiniams centrams taikomus papildomus finansinės apskaitos tvarkymo ir ataskaitų reikalavimus. Vyriausioji rinkimų komisija tvirtina

šiam straipsnyje nurodytų analitinio centro metinį finansinių ataskaitų rinkinį sudarančių dokumentų ir kitų ataskaitų formas, jų pildymo, pateikimo ir viešo skelbimo tvarkos aprašus.

2. Kartu su analitinio centro metiniu finansinių ataskaitų rinkiniu parengiami jo priedai:

1) lėšų, gautų iš savininko, ataskaita;

2) lėšų, gautų iš trečiųjų asmenų, ataskaita;

3) analitinio centro veiklos finansavimo ataskaita, kurioje nurodomi analitinio centro veiklos finansavimo šaltiniai ir išlaidos, atskirai išskiriant išlaidas, apmokėtas lėšomis, gautomis iš politinių partijų valstybės biudžeto asignavimų sąskaitos, ir paslaugas, teiktas savininkui politinės kampanijos tikslais.

3. Analitiniai centrai kiekvienais metais, ne vėliau kaip iki kovo 15 dienos, pateikia Vyriausiajai rinkimų komisijai patvirtintą praėjusių kalendorinių metų savo metinį finansinių ataskaitų rinkinį su šio straipsnio 2 dalyje nurodytais priedais, veiklos ataskaitą, auditoriaus ataskaitą (jeigu ji privaloma pagal Viešųjų įstaigų įstatymą). Prireikus Vyriausioji rinkimų komisija turi teisę susipažinti su analitinio centro metinio finansinių ataskaitų rinkinio duomenis pagrindžiančiais dokumentais.

4. Analitiniai centrai ne vėliau kaip iki kiekvieno mėnesio 15 dienos pateikia Vyriausiajai rinkimų komisijai šios nustatyta tvarka praėjusio mėnesio banko sąskaitų išrašus ir mėnesines ataskaitas apie gautas lėšas.

36 straipsnis. Analitinių centrų finansavimo kontrolė

Analitinių centrų finansavimą įstatymų nustatyta tvarka pagal kompetenciją kontroliuoja Vyriausioji rinkimų komisija ir kitos institucijos.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

37 straipsnis. Įstatymo pripažinimas netekusiu galios

Pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos politinių partijų įstatymą Nr. I-606 su visais pakeitimais ir papildymais.

38 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 3 dalį, įsigalioja 2022 m. rugsėjo 1 d.

2. Iki šio įstatymo įsigaliojimo įsteigtos politinės partijos per 12 mėnesių nuo šio įstatymo įsigaliojimo suderina savo įstatus su šio įstatymo nuostatomis ir įstatų pakeitimus įregistruoja Juridinių asmenų registre.

3. Vyriausybė iki 2022 m. rugpjūčio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

4. Šio įstatymo 13 straipsnio 4 dalies nuostata netaikoma organizuojant 2023 metų savivaldybių tarybų ir merų rinkimus. 2023 metų savivaldybių tarybų ir merų rinkimuose gali dalyvauti ne vėliau kaip prieš 85 dienas iki šių rinkimų dienos įregistruotos politinės organizacijos. Politinių komitetų, ketinančių dalyvauti 2023 metų savivaldybių tarybų ir merų rinkimuose, steigėjai Teisingumo ministerijai turi pateikti pažymą apie gyvenamosios vietos deklaravimą, patvirtinančią, kad steigiamo komiteto nariai ne trumpiau negu pusę metų gyvena konkrečioje savivaldybėje.

5. Šio įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje nustatytus kriterijus atitinkanti politinė partija, kuri iki šio įstatymo įsigaliojimo, vadovaujantis Lietuvos Respublikos politinių partijų įstatymu, buvo parlamentinė partija, įregistruota po 2020 m. Seimo rinkimų, ir turėjo teisę gauti valstybės biudžeto asignavimus, teisę į šiuos asignavimus turi iki pirmų po šio įstatymo įsigaliojimo vyksiančių eilinių Seimo rinkimų rezultatų oficialaus paskelbimo dienos, bet ne ilgiau kaip iki 2025 m. sausio 1 d., jeigu ji neįgyja teisės gauti valstybės biudžeto asignavimų pagal šį įstatymą. Valstybės biudžeto asignavimai perskaičiuojami po kiekvienų rinkimų ir jų dydis lygus mažiausiems politinei partijai, turinčiai frakciją Seime, praėjusiais kalendoriniais metais skirtiems valstybės biudžeto asignavimams, padaugintiems iš politinės partijos, kuri įsteigta po 2020 metų Seimo rinkimų, ir mažiausiai finansuojamos politinės partijos, turinčios frakciją Seime, frakcijų narių skaičiaus santykio. Valstybės biudžeto asignavimų mokėjimas nutraukiamas, jeigu juos gaunanti politinė partija tais pačiais kalendoriniais metais, kuriais jai buvo skirti valstybės biudžeto asignavimai, yra reorganizuojama susijungimo būdu su kita politine partija, kuriai valstybės biudžeto asignavimai yra skiriami šio įstatymo 21 straipsnio 1–5 dalyse nustatyta tvarka.

6. 2025 m. sausio 1 d. netenka galios šio įstatymo 8 straipsnio 9 dalis.

7. 2025 m. sausio 1 d. netenka galios šio įstatymo 8 straipsnio 10 dalis.

8. 2025 m. sausio 1 d. šis įstatymas papildomas 8¹ straipsniu:

„8¹ straipsnis. Politinių organizacijų narių registras

1. Politinių organizacijų narių registras yra valstybės registras.

2. Politinių organizacijų narių registro objektas – politinių organizacijų nariai. Šiame registre tvarkomi šie politinės organizacijos narių duomenys: vardas, pavardė, asmens kodas, gyvenamosios vietos adresas, pilietybė, narystės politinėje organizacijoje pradžios ir pabaigos datos.

3. Politinių organizacijų narių registro paskirtis – registruoti šio straipsnio 2 dalyje nurodytus objektus, rinkti, kaupti, apdoroti, sisteminti, saugoti Politinių organizacijų narių registro duomenis ir teikti juos valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitiems valstybės

registrams ir valstybės informacinėms sistemoms, įstatymų nustatytas funkcijas atliekantiems valstybės įgaliotiems asmenims, taip pat fiziniams ir juridiniams asmenims įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

4. Politinių organizacijų narių registro ir šiame registre tvarkomų asmens duomenų valdytoja yra Teisingumo ministerija.

5. Politinių organizacijų narių registro tvarkytojas paskiriamas Vyriausybės nutarimu, kuriuo tvirtinami Politinių organizacijų narių registro nuostatai.

6. Politinių organizacijų narių įregistravimo Politinių organizacijų narių registre ir išregistravimo iš jo tvarka nustatoma šio registro nuostatuose.

7. Asmuo tampa politinės organizacijos nariu nuo jo duomenų įregistravimo Politinių organizacijų narių registre dienos. Asmens narystė politinėje organizacijoje pasibaigia jo duomenų išregistravimo iš Politinių organizacijų narių registro dieną.

8. Politinei organizacijai įstatuose nustatyta tvarka priėmus sprendimą priimti asmenį į politinę organizaciją arba gavus politinės organizacijos nario prašymą nutraukti narystę politinėje organizacijoje, politinės organizacijos vadovas arba jo įgaliotas asmuo naujo politinės organizacijos nario arba narystę nutraukusio asmens duomenis Politinių organizacijų narių registro tvarkytojui pateikia ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo priimti narį į politinę organizaciją priėmimo dienos arba nuo politinės organizacijos nario prašymo nutraukti narystę gavimo dienos. Įsteigta politinė organizacija savo narių sąrašą Politinių organizacijų narių registro tvarkytojui pateikia ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo politinės organizacijos įregistravimo Juridinių asmenų registre dienos.

9. Politinės organizacijos narys narystę politinėje organizacijoje gali nutraukti politinės organizacijos įstatuose nustatyta tvarka arba pateikdamas prašymą Politinių organizacijų narių registro tvarkytojui. Tuo atveju, kai politinės organizacijos vadovas arba jo įgaliotas asmuo per šio straipsnio 8 dalyje nustatytą terminą Politinių organizacijų narių registro tvarkytojui nepateikia duomenų dėl narystės politinėje organizacijoje nutraukimo, politinės organizacijos narys, Politinių organizacijų narių registro nuostatuose nustatyta tvarka gavęs patvirtinimą dėl savo narystės, prašymą nutraukti narystę politinėje organizacijoje gali pateikti Politinių organizacijų narių registro tvarkytojui šio registro nuostatuose nustatyta tvarka.

10. Politinių organizacijų narių registro tvarkytojas gali atsisakyti įregistruoti šio registro objektą tik šiais atvejais:

1) politinės organizacijos vadovas arba jo įgaliotas asmuo pateikė prašymą įregistruoti šio registro objektą arba pakeisti registro duomenis neturėdamas tokios teisės;

2) pateiktas netinkamos formos prašymas;

3) pateiktame prašyme nurodyti ne visi šio straipsnio 2 dalyje nurodyti duomenys arba jie yra netikslūs ar klaidingi;

4) pateikti asmens duomenys įtraukti į kitos politinės organizacijos narių sąrašą;

5) asmuo neatitinka šio įstatymo 5 straipsnyje nustatytų reikalavimų;

6) apribotas asmens veiksnumas dalyvauti politinėje veikloje;

7) inicijuojamas politinės organizacijos likvidavimas arba politinė organizacija turi reorganizuojamos ar likviduojamos organizacijos teisinį statusą.

11. Atsisakymas įregistruoti Politinių organizacijų narių registro objektą, keisti jo duomenis, išregistruoti šio registro objektą gali būti skundžiamas teismui įstatymų nustatyta tvarka.

12. Politinių organizacijų narių registro duomenys turi *prima facie* galią ir tvarkomi bei saugomi vadovaujantis šiuo įstatymu, Politinių organizacijų narių registro nuostatais ir kitais teisės aktais. Bet kokie duomenų pakeitimai įsigalioja tik nuo jų įregistravimo Politinių organizacijų narių registre dienos.

13. Politinių organizacijų narių registro objektai įregistruojami Politinių organizacijų narių registre ir išregistruojami iš šio registro, taip pat registro duomenys įrašomi ir keičiami neatlygintinai.

14. Politinių organizacijų narių registro duomenys, informacija, šiam registrui pateikti dokumentai ir (ar) jų kopijos teikiami už atlyginimą, išskyrus Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių įstatyme, Europos Sąjungos teisės aktuose ir Politinių organizacijų narių registro nuostatuose nustatytas išimtis.“

9. 2025 m. sausio 1 d. įsigalioja tokia šio įstatymo 9 straipsnio 5 dalies redakcija:

„5. Jeigu politinėje organizacijoje liko mažiau narių negu jai įsteigti reikalaujamas steigėjų skaičius ir šios politinės organizacijos nariai per vienus metus nuo tokio narių skaičiaus sumažėjimo nenumatė politinės organizacijos reorganizuoti, pertvarkyti ar likviduoti, Juridinių asmenų registro tvarkytojas inicijuoja politinės organizacijos likvidavimą Civilinio kodekso 2.70 straipsnyje nustatyta tvarka.“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Gitanas Nausėda